

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantie- en rondreispakketten ⁽¹⁾

COM(89) 348 def. — SYN 122

(Door de Commissie krachtens artikel 149, lid 3, van het EEG-Verdrag ingediend op 11 juli 1989)

(89/C 190/08)

⁽¹⁾ PB nr. C 96 van 12. 4. 1988, blz. 5.

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100 A,

Ongewijzigd

Gezien het voorstel van de Commissie,

Ongewijzigd

In samenwerking met het Europese Parlement,

Ongewijzigd

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Ongewijzigd

Overwegende dat een van de belangrijkste doelstellingen van de Gemeenschap erin bestaat de interne markt, waarvan de toeristische sector een belangrijk deel vormt, uiterlijk tegen 1992 volledig te verwezenlijken;

Ongewijzigd

Overwegende dat in punt 36, onder b), van de bijlage van de resolutie van de Raad van 19 mei 1981 over een tweede programma van de Europese Economische Gemeenschap voor een beleid inzake bescherming en voorlichting van de consument de Commissie wordt verzocht met name het toerisme te bestuderen en eventueel passende voorstellen in te dienen, gezien het belang van dergelijke maatregelen voor de consumentenbescherming en de gevolgen van de uiteenlopende wetgevingen van de Lid-Staten voor de goede werking van de gemeenschappelijke markt;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Overwegende dat de Raad op 10 april 1984 zijn goedkeuring heeft gehecht aan een resolutie betreffende een communautair beleid voor het toerisme, waarin hij, na zijn waardering te hebben uitgedrukt voor het initiatief van de Commissie om de aandacht op het belang van het toerisme te vestigen, en na nota te hebben genomen van de door de Commissie opgestelde eerste aanzet voor een communautair beleid voor het toerisme, de Commissie verzoekt voorstellen op het gebied van het toerisme in te dienen;

Overwegende dat de mededeling van de Commissie aan de Raad betreffende het beleid inzake consumentenbescherming, waaraan de titel „Een nieuwe impuls voor het beleid inzake consumentenbescherming” werd gegeven en die bij resolutie van de Raad op 6 mei 1986 werd goedgekeurd, in punt 37 bij de door de Commissie voorgestelde maatregelen de harmonisatie van de wetgevingen inzake geheel verzorgde reizen en in punt 12 van de bijlage betreffende het tijdschema voor de overwogen maatregelen de goedkeuring door de Raad van een richtlijn inzake georganiseerde reizen in 1987 vermeldt;

Overwegende dat de nationale wetgevingen van de Lid-Staten inzake georganiseerde reizen in aanzienlijke mate uiteenlopen en de nationale praktijken op dit gebied aanzienlijk verschillen met als gevolg dat de nationale markten op uiteenlopende wijze functioneren en er distorsies ontstaan in de mededinging tussen in verschillende Lid-Staten gevestigde exploitanten;

Overwegende dat bepaalde gemeenschappelijke regels inzake georganiseerde reizen zullen bijdragen tot de verwezenlijking van een gemeenschappelijke markt op het gebied van de dienstverlening en aldus de in één Lid-Staat gevestigde exploitanten in staat zullen stellen diensten te verlenen in een andere Lid-Staat en het de consumenten mogelijk zullen maken in alle Lid-Staten reispakketten te kopen tegen dezelfde voorwaarden;

Overwegende dat bij het afsluiten van een overeenkomst voor een pakketreis de prestaties waarvoor de overeenkomst door de consument wordt gesloten dikwijls een internationaal karakter dragen, zoals bij voorbeeld grensoverschrijdend vervoer, logies en daarmee verband houdende diensten, voor de betaling waarvan grote geldbedragen tussen Lid-Staten worden getransfereerd;

Overwegende dat het toerisme in de economieën van de Lid-Staten een steeds belangrijker wordende rol speelt; dat een aanzienlijk gedeelte van het toerisme betrekking heeft op pakketreizen; dat de groei en de produktiviteit van de pakketreizensector in de Lid-Staten zouden worden gestimuleerd, indien althans de voor het tot stand komen van een communautaire structuur vereiste gemeenschappelijke regels worden goedgekeurd; dat deze structuur niet alleen voordeel zou opleveren aan de inwoners van de Gemeenschap die op grond van die regels pakketreizen ondernemen maar ook een attractieve invloed zouden hebben op de toeristen van buiten de Gemeenschap die aan gegarandeerde normen in de betreffende sector de voorkeur geven;

GEWIJZIGD VOORSTEL

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL	GEWIJZIGD VOORSTEL
Overwegende dat er blijkens de ervaring ten aanzien van pakketreizen, waarvoor vóór de datum van vertrek doorgaans het volledige bedrag wordt betaald, ontevredenheid bestaat en dat de mate van ontevredenheid dusdanig is dat communautaire maatregelen in de vorm van een richtlijn van de Raad gerechtvaardigd zijn;	Ongewijzigd
Overwegende dat de organisator en doorverkoper van de reizen erop moeten toezien dat het beschrijvende materiaal en vooral de brochures welke op de door hen georganiseerde, respectievelijk verkochte reizen betrekking hebben, informatie verstrekken welke juist en voor de consument duidelijk leesbaar en begrijpelijk is;	Ongewijzigd
Overwegende dat de consument over een afschrift van de voorwaarden van de op het reispakket betrekking hebbende overeenkomst moet beschikken; dat het derhalve wenselijk is dat die voorwaarden in een schriftelijke of in een andere, in enig document vervatte, voor de consument begrijpelijke en toegankelijke vorm worden vastgelegd en dat hem daarvan een afschrift wordt gegeven;	Ongewijzigd
Overwegende dat het de consument in bepaalde omstandigheden vrij moet staan zijn boeking voor een pakketreis over te dragen aan een daartoe bereid bevonden derde;	Ongewijzigd
Overwegende dat de consument moet worden beschermd tegen iedere ongerechtvaardigde verhoging van de prijs van het reispakket;	Ongewijzigd
Overwegende dat de consument in sommige omstandigheden gerechtigd moet zijn de met hem gesloten reisovereenkomst vóór het vertrek te ontbinden;	Ongewijzigd
Overwegende dat de rechten van de consument in geval van annulering door de organisator van het pakket vóór de overeengekomen vertrekdatum, duidelijk moeten worden omschreven;	Ongewijzigd
Overwegende dat, indien de overeengekomen dienstverlening, nadat de consument aan zijn pakketreis is begonnen, belangrijke tekortkomingen vertoont (door ongeacht welke, niet aan de consument te wijten oorzaak) of de organisator bemerkt dat hij niet in staat zal zijn een aanzienlijk gedeelte van de overeengekomen diensten te verrichten, de organisator ten aanzien van de consument bepaalde verplichtingen moet hebben;	Ongewijzigd
Overwegende dat de ontevredenheid van de consument aanzienlijk zou kunnen worden verminderd, indien op de organisator of de verkoper van het pakket de verplichting zou rusten ervoor te zorgen dat alle diensten waarvoor de reiziger een overeenkomst aangaat, tijdig en efficiënt worden verleend;	Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Overwegende dat de consument schriftelijk in kennis dient te worden gesteld van de naam van de op de plaats(en) van bestemming van de pakketreis eventueel aanwezige vertegenwoordiger van de organisator en van de middelen om in contact te komen met die vertegenwoordiger, die alles in het werk dient te stellen om in de klachten van de consument te voorzien; dat de plaatselijke instanties voor toerisme de door consumenten bij hen ingediende klachten moeten onderzoeken, oplossingen moeten voorstellen en moeten proberen tot een minnelijke schikking voor de klachten te komen alsook bijstand moeten verlenen met betrekking tot het registreren van het bewijsmateriaal voor belangrijke klachten waarin niet is voorzien; dat zowel de consument als de pakketreizensector zouden ondervinden dat in de klachten van de consumenten op dit gebied vlotter dan thans het geval is, zou worden voorzien, indien er in iedere Lid-Staat een snelle, doeltreffende en goedkope procedure hetzij geboden door overheids-, hetzij door particuliere lichamen, zou bestaan voor geschillen waarvoor geen minnelijke schikking kan worden bereikt;

Overwegende dat het zowel voor de consument als voor de pakketreizensector voordelig zou zijn dat de organisatoren de verplichting wordt opgelegd de verzekerbare gedeelten van hun aansprakelijkheid uit hoofde van deze richtlijn door middel van een verzekering te dekken; dat eveneens iedere Lid-Staat ervoor zou moeten zorgen dat op zijn grondgebied voor de betaling van schadevergoeding waarop op grond van deze richtlijn aanspraak kan worden gemaakt en waarin niet uit andere bronnen wordt voorzien, een garantiefonds kan instaan;

Overwegende dat de consument de in deze richtlijn bedoelde bescherming moet krijgen, ongeacht de vraag of hij rechtstreeks partij is bij de overeenkomst, de overeenkomst op hem wordt overgedragen dan wel lid is van een groep namens welke een ander een overeenkomst voor een pakketreis heeft gesloten;

Overwegende dat het de Lid-Staten vrij moet staan om met het oog op de bescherming van de consument ten aanzien van pakketreizen strengere voorschriften uit te vaardigen of te handhaven,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel van deze richtlijn is de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake pakketreizen, met inbegrip van vakantie- en rondreis pakketten.

GEWIJZIGD VOORSTEL

Overwegende dat de consument schriftelijk in kennis dient te worden gesteld van de naam van de op de plaats(en) van bestemming van de pakketreis eventueel aanwezige vertegenwoordiger van de organisator en van de middelen om in contact te komen met die vertegenwoordiger, die alles in het werk dient te stellen om in de klachten van de consument te voorzien; dat de plaatselijke instanties voor toerisme de door consumenten bij hen ingediende klachten moeten onderzoeken, oplossingen moeten voorstellen en moeten proberen tot een minnelijke schikking voor de klachten te komen alsook bijstand moeten verlenen met betrekking tot het registreren van het bewijsmateriaal voor belangrijke klachten waarin niet is voorzien; dat zowel de consument als de pakketreizensector zouden ondervinden dat in de klachten van de consumenten op dit gebied vlotter dan thans het geval is, zou worden voorzien, indien er in iedere Lid-Staat een snelle, doeltreffende, goedkope **en zelfstandige** procedure hetzij geboden door overheids-, hetzij door particuliere lichamen, zou bestaan voor geschillen waarvoor geen minnelijke schikking kan worden bereikt;

Overwegende dat lichamelijk letsel en het overlijden van reizigers het gevolg kunnen zijn van ondeugdelijke of gebrekkige accommodatie maar dat de grensoverschrijdende aard van het reizen het vaak moeilijk maakt voor de gelædeerde of degenen die van hem afhankelijk zijn, om via rechterlijke instanties buiten zijn eigen Lid-Staat schadevergoeding te vorderen en dat het daarom zeker nodig is te voorzien in verhaalsmogelijkheden voor die risico's;

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Overwegende dat de Lid-Staten **hun bepalingen op dit gebied tot bescherming van de consument zouden moeten aanpassen in overeenstemming met deze richtlijn,**

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*Artikel 2**Artikel 2*

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

Ongewijzigd

— pakket: de van tevoren georganiseerde combinatie van niet minder dan twee van de volgende diensten welke tegen een gezamenlijke prijs worden aangeboden:

Ongewijzigd

1. vervoer,
2. logies,
3. andere, niet met vervoer of logies verband houdende diensten;

de termen „vakantiepakketten”, „rondreispakketten” en „pakketreis” dienen overeenkomstig te worden uitgelegd;

— organisator: de persoon die, in de uitoefening van zijn bedrijf, het pakket samenstelt en het door middel van brochures of andere vormen van publiciteit aan het publiek aanbiedt;

— organisator: de persoon die, in de uitoefening van zijn bedrijf, het pakket samenstelt; (*woorden doorgehaald*)

— doorverkoper: de persoon die het pakket voor rekening van de organisator verkoopt;

Ongewijzigd

— consument: de persoon die het pakket boekt of zich daartoe verbindt;

Ongewijzigd

— de overeenkomst: de regeling waarbij de consument het pakket boekt en de organisator zich ertoe verbindt het te verstrekken.

Ongewijzigd

*Artikel 3**Artikel 3*

Met betrekking tot de presentatie en de verkoop van het pakket zien de Lid-Staten erop toe dat alle door de organisator of de doorverkoper gepubliceerde of verstrekte beschrijvende voorlichting betreffende het pakket, de prijs en alle andere elementen van de overeenkomst leesbaar, begrijpelijk en correct zijn en dat de brochures betreffende het pakket in voorkomend geval voldoende gegevens bevatten over:

Met betrekking tot de presentatie en de verkoop van het pakket zien de Lid-Staten erop toe dat alle door de organisator of de doorverkoper gepubliceerde of verstrekte beschrijvende voorlichting betreffende het pakket, de prijs en alle andere elementen van de overeenkomst leesbaar, begrijpelijk en correct is en **een onderdeel van de overeenkomst vormt**. De brochures betreffende het pakket bevatten in voorkomend geval voldoende gegevens over:

a) het (de) te gebruiken vervoermiddel(en);

Ongewijzigd

b) voor hotels of andere accommodatie (eventueel) de categorie, het adres en de belangrijkste kenmerken;

Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- c) de inbegrepen maaltijden;
- d) de bezoeken, excursies of andere in het pakket begrepen dan wel facultatief tegen betaling van een toeslag beschikbare diensten;
- en dat de brochures de volgende gegevens bevatten:
- e) het als voorschot te betalen bedrag of percentage van de prijs;
- f) het tijdschema voor het vereffenen van het saldo.

Artikel 4

De Lid-Staten zien erop toe dat met betrekking tot de overeenkomst de volgende beginselen gelden:

1. dat het contract alle essentiële gegevens bevat; de bijlage behelst, bij wijze van voorbeeld, een lijst van de gegevens welke, naar gelang van de omstandigheid, als essentieel moeten worden beschouwd;
2. dat alle voorwaarden van de overeenkomst (met inbegrip van de in de bijlage omschreven gegevens welke in de overeenkomst dienen te worden opgenomen) in schriftelijke of in een andere, in enig document vervatte, voor de consument begrijpelijke en toegankelijke vorm worden vermeld; dat de consument een afschrift van de voorwaarden krijgt;
3. dat indien de consument om ernstige redenen (zoals ziekte of een sterfgeval) waarvan hij de organisator of doorverkoper niet minder dan één week vóór de vertrekdatum naar behoren kennis geeft, wordt belet de reis te ondernemen, het hem vrij staat zijn boeking over te dragen op een persoon die tot overname bereid is en eventueel aan het pakket verbonden voorwaarden en de eventueel aan de deelneming verbonden wettelijke en administratieve bepalingen voldoet; deze persoon moet dan eveneens het nog niet betaalde gedeelte van de prijs vereffenen;
4. dat de consument op de volgende wijze tegen ongerechtvaardigde prijsverhogingen wordt beschermd:
 - a) geen prijswijziging, tenzij de overeenkomst daarin uitdrukkelijk voorziet; indien de overeenkomst in prijswijzigingen voorziet, kan de organisator, onverminderd het onder c) bepaalde, de prijs slechts wijzigen om rekening te houden met wijzigingen in:

GEWIJZIGD VOORSTEL

- Ongewijzigd
- Ongewijzigd
- en de brochures dienen de volgende gegevens te bevatten:
- Ongewijzigd
- Ongewijzigd

Essentiële gegevens die in de brochure of het reclamemateriaal moeten zijn vermeld, worden op een in het oog vallende manier gepresenteerd. Een specimen van de belangrijkste voorwaarden van de overeenkomst wordt in de brochure opgenomen.

Artikel 4

De Lid-Staten zien erop toe dat met betrekking tot de overeenkomst de volgende beginselen gelden:

1. dat het contract alle essentiële gegevens bevat, **zoals die in de bijlage gedetailleerd zijn aangegeven, tenzij de reisorganisator of de doorverkoper de consument ervan in kennis heeft gesteld dat zij niet van toepassing zijn;**
- Ongewijzigd
3. dat indien de consument om ernstige redenen (zoals ziekte of een sterfgeval) waarvan hij de organisator of doorverkoper niet minder dan één week vóór de vertrekdatum naar behoren kennis geeft, wordt belet de reis te ondernemen, het hem vrij staat zijn boeking over te dragen op een persoon die tot overname bereid is en aan de eventueel aan het pakket verbonden voorwaarden en de eventueel aan de deelneming verbonden wettelijke en administratieve bepalingen voldoet; deze persoon is dan **samen met de oorspronkelijke consument** aansprakelijk voor de vereffening van het nog niet betaalde gedeelte van de prijs. **De organisator mag van de consument betaling verlangen van de extra kosten die zijn gemaakt als gevolg van de deelneming van die derde;**
4. dat de consument op de volgende wijze tegen ongerechtvaardigde prijsverhogingen wordt beschermd:
 - a) geen prijswijziging **nadat de consument de volledige koopprijs heeft betaald. Zolang dit niet het geval is, wordt de prijs niet gewijzigd** tenzij de overeenkomst daarin uitdrukkelijk voorziet; indien zulks het geval is, kan de organisator (*woorden doorgehaald*) de prijs slechts wijzigen om rekening te houden met wijzigingen in:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL	GEWIJZIGD VOORSTEL
— de vervoerkosten met inbegrip van de brandstofkosten;	Ongewijzigd
— de voor bepaalde diensten verschuldigde bedragen, heffingen of tarieven, zoals luchthavenbelastingen en ontschepingsgeld;	Ongewijzigd
— wisselkoersen,	Ongewijzigd
mits de daaruit voortvloeiende totale afwijking groter is dan 2 % van de overeengekomen prijs;	mits de daaruit voortvloeiende afwijking groter is dan 4 % van de overeengekomen prijs;
b) onverwijld en schriftelijke mededeling aan de consument, van het bedrag en de reden voor de prijswijziging;	Ongewijzigd
c) een van de volgende garanties voor de consument na diens betaling van de volledige, bij de overeenkomst vastgestelde prijs:	c) indien een overeenkomst voorziet in prijswijzigingen is de consument ook gerechtigd tot het ontvangen van een terugbetaling die op dezelfde manier wordt berekend als een verhoging ingevolge artikel 4, punt 4, onder a), indien de gewijzigde factoren leiden tot een voordeel van meer dan 4 % van de overeengekomen prijs voor de organisator of de doorverkoper;
i) geen prijsverhoging vanaf de dertigste dag voorafgaande aan de overeengekomen vertrekdatum, of	
ii) geen prijsverhoging gedurende een tijdvak van drie maanden volgende op de afsluiting van de overeenkomst;	
5. dat de consument, vóór het vertrek, de overeenkomst kan opzeggen, indien de bij de overeenkomst vastgelegde voorwaarden in aanzienlijke mate worden gewijzigd, met name indien:	5. dat de consument, vóór het vertrek, de overeenkomst, zonder boete , kan opzeggen, indien de bij de overeenkomst vastgelegde voorwaarden in aanzienlijke mate worden gewijzigd, met name indien:
a) de prijs met 10 % of meer wordt verhoogd, of	Ongewijzigd
b) het reispakket in aanzienlijke mate wordt gewijzigd, of	Ongewijzigd
c) het vertrek door ongeacht welke, niet aan de consument te wijten oorzaak onredelijk lang wordt uitgesteld;	Ongewijzigd
6. dat, indien de consument op grond van punt 5 van de overeenkomst opzegt of indien door ongeacht welke, niet aan de consument te wijten oorzaak, de organisator voor de overeengekomen vertrekdatum de pakketreis annuleert, de consument het recht heeft:	Ongewijzigd
a) een gelijkwaardige alternatieve pakketreis te kopen, zonder bijkomende betaling zijnerzijds, of	Ongewijzigd
b) de door hem op grond van de overeenkomst betaalde bedragen terugbetaald te krijgen en, waar passend, schadeloosstelling te ontvangen, hetzij van de organisator, hetzij van de doorverkoper, overeenkomstig het voor het niet nakomen van de overeenkomst geldende recht van de betreffende Lid-Staat, tenzij:	b) de door hem op grond van de overeenkomst betaalde bedragen terugbetaald te krijgen. In dat geval heeft hij tevens het recht om , waar passend, schadeloosstelling te ontvangen, hetzij van de organisator, hetzij van de doorverkoper, overeenkomstig het voor het niet nakomen van de overeenkomst geldende recht van de betreffende Lid-Staat, tenzij:

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

- i) de reis wordt geannuleerd omdat het aantal inschrijvers kleiner is dan het door de organisator in de brochure of elders vermelde minimum-aantal en de consument niet minder dan 21 dagen vóór de bekendgemaakte of later overeengekomen vertrekkdatum van de annulering op de hoogte wordt gebracht, of
- ii) de annulering het gevolg is van overmacht waaronder overreservering evenwel niet is begrepen;
7. dat, indien na het vertrek een belangrijk gedeelte van de diensten waarop de overeenkomst betrekking heeft, niet wordt verleend of de organisator bemerkt dat hij niet in staat zal zijn in een aanzienlijk gedeelte van de diensten te voorzien (in beide gevallen ongeacht welke, niet aan de consument te wijten oorzaak), de organisator ervoor zorgt dat:
- a) passende, voor de consument kosteloze, alternatieve regelingen worden getroffen met het oog op de verdere uitvoering van de overeenkomst (en, indien het gaat om een vakantiepakket op een plaats waar de consument reeds is aangekomen, de voortzetting daarvan op die plaats), indien dergelijke regelingen kunnen worden getroffen, of, indien zulke regelingen niet kunnen worden getroffen of indien de consument niet daarin toestemt,
- b) de consument gratis passend vervoer naar de plaats van vertrek of een andere overeengekomen plaats van terugkeer wordt aangeboden, en
- c) waar passend, de consument overeenkomstig het recht van de betreffende Lid-Staat schadeloosstelling ontvangt
- i) voor het door hem geleden ongerief, en
- ii) voor zover de overeengekomen diensten niet werden verleend, proportioneel voor de niet-nakoming van de overeenkomst.

GEWIJZIGD VOORSTEL

- i) de reis wordt geannuleerd omdat het aantal inschrijvers kleiner is dan het door de organisator in de brochure of elders vermelde minimum-aantal en de consument niet minder dan 30 dagen vóór de bekendgemaakte of later overeengekomen vertrekkdatum schriftelijk van de annulering op de hoogte wordt gebracht. **Pakketreizen voor de uitvoerbaarheid waarvan een specifiek aantal personen nodig is, worden specifiek in de brochure vermeld, of**
- ii) Ongewijzigd
- Ongewijzigd
- Ongewijzigd
- Ongewijzigd
- c) waar passend, de consument overeenkomstig het recht van de betreffende Lid-Staat schadeloosstelling ontvangt:
- i) **voor de gemaakte kosten** of hem aangedaan aanzienlijk leed of ongerief, en
- ii) voor zover de overeengekomen diensten niet werden verleend, proportioneel voor het niet verleende deel. **Indien het niet verlenen van die diensten inhoudt dat de overeenkomst niet is uitgevoerd, dient volledige schadeloosstelling te worden betaald.**

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

Artikel 5

De Lid-Staten nemen met betrekking tot de uitvoering van de overeenkomst de nodige maatregelen om te garanderen dat:

1. de diensten, waarin op grond van de overeenkomst door de organisator of door een derde voor de consument moet worden voorzien, stipt en efficiënt worden verleend;
2. ten aanzien van de consument, de organisator of (voor de Lid-Staten welke daaraan de voorkeur geven) de doorverkoper, aansprakelijk wordt gesteld voor alle tekortkomingen in het verlenen van die diensten.

Artikel 6

Ten aanzien van klachten zien de Lid-Staten erop toe dat:

1. de consument niet later dan op het ogenblik van afgifte van de reisbiljetten of andere reisdocumenten schriftelijk in kennis wordt gesteld van de naam van, en de wijze van in contact treden met de eventuele plaatselijke vertegenwoordiger van de organisator op de betrokken plaats(en) van bestemming, en dat deze vertegenwoordiger alles in het werk stelt om de klachten van de consument, vooral indien deze belangrijk zijn, te verhelpen;
2. in de mate van het mogelijke, de plaatselijke, voor toerisme bevoegde openbare of particuliere instanties de door de consumenten bij hen ingediende klachten onderzoeken, oplossingen voorstellen, een minnelijke schikking tot stand trachten te brengen en bijstand verlenen voor het verzamelen van bewijsmateriaal voor belangrijke klachten waarvoor geen oplossing werd gevonden;
3. op hun grondgebied door de consument gebruik kan worden gemaakt van een, hetzij door overheids-, hetzij door particuliere lichamen geboden snelle, doeltreffende en goedkope procedure voor het behandelen van zijn klachten betreffende een reispakket waarvoor hij een overeenkomst heeft gesloten, indien die klachten niet langs de weg van een minnelijke schikking worden verholpen.

Artikel 7

De Lid-Staten zien erop toe dat:

- a) de organisatoren het verzekerbare gedeelte van hun aansprakelijkheid uit hoofde van deze richtlijn door verzekering dekken, en

GEWIJZIGD VOORSTEL

Artikel 5

Ongewijzigd

Ongewijzigd

2. ten aanzien van de consument, de organisator of (voor de Lid-Staten welke daaraan de voorkeur geven) de doorverkoper, aansprakelijk wordt gesteld voor alle tekortkomingen in het verlenen van die diensten. **Elke bepaling van de overeenkomst die strekt tot beperking of uitsluiting van de aansprakelijkheid van de organisator, de doorverkoper of een derde die in verband met de pakketreis goederen levert of diensten verleent aan de consument, is nietig.**

Artikel 6

Ongewijzigd

Ongewijzigd

Ongewijzigd

3. op hun grondgebied door de consument gebruik kan worden gemaakt van een, hetzij door overheids-, hetzij door particuliere lichamen geboden snelle, doeltreffende, goedkope en **zelfstandige** procedure voor het behandelen van zijn klachten betreffende een reispakket waarvoor hij een overeenkomst heeft gesloten, indien die klachten niet langs de weg van een minnelijke schikking worden verholpen.

Artikel 7

De Lid-Staten zien erop toe dat:

- a) de organisatoren **en de doorverkopers** het verzekerbare gedeelte van hun aansprakelijkheid uit hoofde van deze richtlijn door verzekering dekken, en

OORSPRONKELIJK VOORSTEL	GEWIJZIGD VOORSTEL
b) op hun grondgebied een garantiefonds beschikbaar is voor betaling van schadevergoeding welke op grond van deze richtlijn kan worden geeïst maar waarin andere bronnen niet voorzien.	Ongewijzigd
<i>Artikel 8</i>	<i>Artikel 8</i>
De consument voor wie de in deze richtlijn bedoelde beschermende maatregelen bestemd zijn, is:	Ongewijzigd
a) degene met wie de organisator of de doorverkoper een overeenkomst heeft gesloten, of in geval van overdracht, degene die de overeenkomst heeft overgenomen;	Ongewijzigd
b) degene ten behoeve van wie de organisator of de doorverkoper de overeenkomst heeft gesloten met een ander, zoals een van de ouders, een voogd of de tegenwoordiger van een groep.	Ongewijzigd
<i>Artikel 9</i>	<i>Artikel 9</i>
De Lid-Staten kunnen ter zake strengere bepalingen ter bescherming van de consument vaststellen of handhaven.	De Lid-Staten zullen hun bepalingen op dit gebied tot bescherming van de consument in overeenstemming met deze richtlijn aanpassen.
<i>Artikel 10</i>	<i>Artikel 10</i>
1. De Lid-Staten treffen de nodige maatregelen om uiterlijk op 31 december 1990 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie hiervan onmiddellijk in kennis.	Ongewijzigd
2. De Lid-Staten doen de Commissie de teksten toekomen van de belangrijkste wettelijke bepalingen welke zij op het door deze richtlijn bestreken gebied vaststellen.	Ongewijzigd
	3. In de ingevolge lid 1 vastgestelde bepalingen wordt uitdrukkelijk naar deze richtlijn verwezen.
<i>Artikel 11</i>	<i>Artikel 11</i>
Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.	Ongewijzigd

OORSPRONKELIJK VOORSTEL

GEWIJZIGD VOORSTEL

*BIJLAGE**BIJLAGE***In de overeenkomst te vermelden gegevens indien relevant voor het betreffende reispakket****In de overeenkomst te vermelden gegevens indien relevant voor het betreffende reispakket**

- a) plaats(en) van bestemming van de reis en, indien deze periodes van verblijf omvat, de verblijfsduur met data;
- b) te gebruiken transportmiddel(en), datum en tijdstip van vertrek en terugkeer en aansluitingstijden voor het vervoer; bijzonderheden betreffende de door de reiziger in te nemen plaats, bij voorbeeld hut/slaapplaats op schip, couchettecompartment in trein;
- c) plaats van vertrek en terugkeer;
- d) indien het reispakket hotelaccommodatie omvat, de naam, het adres en de (eventuele) categorie, de maaltijden (indien inbegrepen) en de vermelding of de accommodatie een aparte badkamer of stortbad omvat; indien het reispakket een andere soort accommodatie zoals een villa, chalet, appartement, flat, kamer of caravan omvat, een omschrijving van de belangrijkste kenmerken ervan;
- e) de prijs van het pakket en de vermelding dat de prijs niet wordt gewijzigd, tenzij de organisator zelf wordt genoopt tot het aanvaarden van door hem niet te vermijden of te reduceren wijzigingen ten aanzien van de transportkosten (met inbegrip van brandstofkosten), bepaalde bedragen, heffingen of tarieven verschuldigd voor diensten (zoals lucht- of zeehavenbelastingen, ontschepings- of inschepingsgeld) en wisselkoersen;
- f) het tijdschema voor het betalen van de prijs;
- g) andere, eventueel in de prijs inbegrepen, diensten (zoals bij voorbeeld excursies);
- h) alle door de reiziger bij het boeken van de reis aan de organisator of doorverkoper medegedeelde en door hem aanvaarde bijzondere voorwaarden;
- i) de naam en het adres van de organisator en, indien toepasselijk, van de doorverkoper.

Ongewijzigd